

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	V
ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1
1. CEZA HUKUKUNDA MAĞDUR KAVRAMI	5
1.1. Mağdur Kavramı	5
1.1.1. Genel Olarak	5
1.1.2. Tarihsel Gelişim.....	8
1.1.3. Tanım.....	15
1.1.4. Kriminoloji ve Viktimoloji Bakımından Mağdur Kavramı	18
1.1.5. Uluslararası Mevzuatta Mağdur Kavramı.....	20
1.1.6. Devletin Suçun Mağduru Sayılıp Sayılamayacağı.....	28
1.1.7. Tüzel Kişilerin ve Tüzel Kişiliği Olmayan Kişi Topluluklarının Mağdur Sayılıp Sayılamayacağı.....	36
1.1.8. Tüzel Kişinin Faaliyeti Çerçevesinde Suç İşlenmesi Durumunda Tüzel Kişinin Temsili	40
1.1.9. Mağdurluk Karinesi	42
1.1.10. Aynı Eylemin Faili ve Mağduru Olmak	46
1.1.11. Mağduru Belli Bir Kişi Olmayan Suç Kavramı.....	49
1.2. Mağdur Kavramının Hukuki Değer ve Suçun Konusu Kavramlarına Etkisi ile Suçtan Zarar Gören Kavramıyla Farkı.....	51
1.2.1. Hukuki Değer ve Suçun Konusu Kavramlarına Etkisi.....	51
1.2.2. Mağdur ve Suçtan Zarar Gören Ayrımı	54
1.3. Mağdur Kavramının Suçun Yapısındaki Yeri, Suça ve Cezaya Etkisi	56
1.3.1. Mağdur Kavramının Suçun Yapısındaki Yeri	56

1.3.2. Mağdurun Özellikleriyle Mağduriyetinin Giderilmesinin Suça ve Cezaya Etkisi	57
1.3.2.1. Mağdurun özelliklerinin suçun kurucu unsuru olması	57
1.3.2.2. Mağdurun özelliklerinin suçun nitelikli halini belirlemesi	58
1.3.2.3. Mağdurun faille arasındaki ilişkinin suça etkisi ..	59
1.3.2.4. Mağdur sayısının suça etkisi	60
1.3.2.5. Mağdurun davranışlarının suça veya cezaya etkisi.....	61
1.3.2.6. Mağdurun suçtan kaynaklanan mağduriyetinin giderilmesinin cezanın belirlenmesine ve bireyselleştirilmesine etkisi	62
1.3.2.6.1. Temel cezanın belirlenmesine etkisi	63
1.3.2.6.2. Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına etkisi	64
1.3.2.6.3. Takdiri indirim hükmünün uygulanmasına etkisi.....	66
1.3.2.6.4. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesine etkisi.....	67
1.3.2.6.5. Hapis cezasının ertelenmesine etkisi	69
1.3.2.6.6. Hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesine etkisi	70
1.3.3. Mağdur Kavramının İçtima Hükümlerine Etkisi	72
1.3.3.1. Zincirleme suç hükümlerine etkisi	72
1.3.3.2. Fikri içtima hükümlerine etkisi	73
1.4. Mağdur Kavramının Ceza Muhakemesine Etkisi.....	73
1.4.1. Şikâyet.....	73
1.4.2. Katılma	75
1.4.3. Mağdurun beyanının ispata etkisi.....	77

2. MAĞDURUN CEZA MUHAKEMESİNDEN BEKLENTİLERİ, MAĞDURA YAKLAŞIM, MAĞDURUN CEZA MUHAKEMESİNDEKİ ROLÜ, YERİ VE HAKLARI İLE MAĞDURUN BEYANININ ALINMASI	81
2.1. Mağdurun Ceza Muhakemesinden Beklentileri ve Ceza Muhakemesinde Mağdura Yaklaşım	81
2.1.1. Genel Olarak	81
2.1.2. Mağdurun Ceza Muhakemesinden Beklentileri.....	81
2.1.3. Ceza Muhakemesinde Mağdura Yaklaşım.....	83
2.1.3.1. Genel olarak	83
2.1.3.2. Birleşmiş Milletler mevzuatı.....	83
2.1.3.3. Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği mevzuatı.....	85
2.1.3.3.1. Mevzuatın gelişim süreciyle Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2010/29/EU sayılı direktifi.....	85
2.1.3.3.2. Direktifin amacı	89
2.1.3.3.3. Direktif'e göre mağdura yaklaşımın temel unsurları.....	91
2.1.3.3.4. Direktif'e göre mağdurun temel hakları.....	94
2.1.3.3.4.1. Genel olarak	94
2.1.3.3.4.2. Anlama ve anlaşılma hakkı	94
2.1.3.3.4.3. Yetkili makamla ilk temasta bilgi edinme hakkı.....	96
2.1.3.3.4.4. Şikâyette bulunurken hakları	98
2.1.3.3.4.5. Davaları hakkında bilgi edinme hakkı.....	98
2.1.3.3.4.6. Sözlü ve yazılı çeviri hakkı.....	100
2.1.3.3.4.7. Mağdur destek hizmetlerine erişim hakkı	101
2.1.3.3.4.8. Dinlenilme hakkı.....	103
2.1.3.3.4.9. Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi halinde hakları	104

2.1.3.3.4.10. Onarıcı adalet hizmetleri bağlamında korunma hakkı.....	105
2.1.3.3.4.11. Adli yardım hakkı.....	107
2.1.3.3.4.12. Masrafların iadesini isteme hakkı...	108
2.1.3.3.4.13. Mülkiyetin iadesini isteme hakkı ...	108
2.1.3.3.4.14. Cezai işlemler sırasında failden tazminat alınmasına dair karar alma hakkı.....	108
2.1.3.3.4.15. AB'ye üye başka bir devlette oturan mağdurun hakları.....	109
2.1.3.3.4.16. Yargılama sürecinde korunma hakkı.....	109
2.1.3.4. Ülkemiz bakımından mağdura yaklaşım	118
2.1.3.4.1. Genel olarak.....	118
2.1.3.4.2. Mağdura yaklaşımın genel ilkeleri.....	119
2.2. Mağdurun Ceza Muhakemesindeki Rolü ve Yeri	122
2.2.1. Mağdurun Ceza Muhakemesindeki Rolü	122
2.2.2. Mağdurun Ceza Muhakemesindeki Yeri	125
2.3. Mağdurun Ceza Muhakemesindeki Hakları	126
2.3.1. Mağdurun Soruşturma Evresindeki Hakları.....	126
2.3.1.1. El koymanın bildirilmesi hakkı	127
2.3.1.2. Eşyanın kendisine teslimini isteme hakkı	128
2.3.1.3. Dosyayı inceleme ve belge örneği isteme hakkı	128
2.3.1.4. Delillerin toplanmasını isteme hakkı	129
2.3.1.5. Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın bildirilmesi ve itiraz hakkı	131
2.3.1.6. Tercüman isteme hakkı.....	132
2.3.1.7. Bir avukatın hukuki yardımından yararlanma hakkı	132
2.3.2. Mağdurun Kovuşturma Evresindeki Hakları.....	135
2.3.2.1. Duruşmadan haberdar edilme hakkı.....	135

2.3.2.2.	Kamu davasına katılma hakkı	136
2.3.2.2.1.	Kavram.....	136
2.3.2.2.2.	Katılmanın gerekli olup olmadığı.....	138
2.3.2.2.3.	Katılmanın şartları.....	139
2.3.2.2.3.1.	Genel olarak	139
2.3.2.2.3.2.	Kovuşturma aşamasında bulunan kamu davasının varlığı.....	140
2.3.2.2.3.3.	Katılma talebinde bulunmaya yetkili kişi olma.....	142
2.3.2.2.3.4.	Katılma talebinde bulunma ve bu talebin usulü	147
2.3.2.2.4.	Katılma kararının verilmesi ve katılan sifatının kazanıldığı zaman.....	149
2.3.2.2.5.	Katılma sonrası tarafların durumu	151
2.3.2.2.6.	Katılanın hakları.....	152
2.3.2.2.7.	Katılmadan vazgeçme ve katılmanın hükümsüz kalması	152
2.3.2.3.	Tutanak ve belgelerden örnek isteme hakkı	153
2.3.2.4.	Delillerin toplanmasını isteme hakkı	154
2.3.2.5.	Vekil tayin edilmesini isteme hakkı	154
2.3.2.6.	Tercüman isteme hakkı.....	156
2.3.2.7.	Soru sorma hakkı	156
2.3.2.8.	Kanun yollarına başvurma hakkı	158
2.4.	Mağdurun Beyanının Alınması	167
2.4.1.	Mağdurun Çağrılması.....	170
2.4.2.	Mağdurun Tanıklıktan Çekinme Hakkı.....	173
2.4.3.	Mağdurun Beyanının Alınması Usulü.....	179
2.4.3.1.	Genel olarak.....	179
2.4.3.2.	Mağdurun beyanının alınma sırası ve duruşmada hazır bulunma hakkı.....	180
2.4.3.3.	Bir kez dinleme ilkesi	183

2.4.3.4. Kapalı duruşma	186
2.4.3.5. Uzman bulundurma	188
2.4.3.5.1. Genel olarak.....	188
2.4.3.5.2. Uzmanın görev kapsamı	189
2.4.3.5.3. Uzmanın dosyayı inceleme görev ve yetkisi	191
2.4.3.5.4. Uzmanın mağdurla görüşme yapması	192
2.4.3.5.5. Mağdurun beyanının alınması sırasında uzmanın rolü.....	195
2.4.3.5.6. Mağdurun beyanının alınmasından sonra uzmanın rolü.....	196
2.4.3.6. Avukat bulundurma.....	197
2.4.3.7. Beyanın kayda alınması.....	199
2.4.3.8. Beyanın alınması ve soru sorulması	201
2.4.3.9. Mağdurun tanık koruma programına alınması	203
2.4.3.10. Mağdura tanıklık ücreti ve gider ödenmesi	204
2.4.3.11. Mağdurun beyanının alınmasında hizmet modelleri.....	204
2.4.3.11.1. Çocuk izlem merkezleri.....	207
2.4.3.11.2. Üniversite çocuk koruma merkezleri.....	214
2.4.3.11.3. Adli görüşme odaları.....	219
2.4.3.11.3.1. Adli görüşme odalarının oluşturulma süreci ve nedenleri	219
2.4.3.11.3.2. Adli görüşme odalarının amacı	223
2.4.3.11.3.3. Adli görüşme odalarının fiziksel yapısı	224
2.4.3.11.3.4. Adli görüşme odalarının işleyişinin temel ilkeleri	226
2.4.3.11.3.5. Adli görüşme odasında işlem yapılmasına karar verme süreci	227
2.4.3.11.3.6. Adli görüşme odasındaki görevlilerin görevleri	229

2.4.3.11.3.7. Adli görüşme odasında işlem süreci.....	231
2.4.3.11.4. Çocuk izlem merkezleri, üniversite çocuk koruma merkezleri ve adli görüşme odası arasındaki ilişki	237
3. İKİNCİL MAĞDURİYET, MUHAKEME İŞLEMLERİNİN NEDEN OLDUĞU İKİNCİLİK MAĞDURİYET, MAĞDURUN İKİNCİL MAĞDURİYETTEN KORUNMASI VE DESTEKLENMESİ	238
3.1. İkincil Mağduriyet Kavramı.....	238
3.2. İkincil Mağduriyete Yol Açan Etkenler	242
3.2.1. Genel olarak	242
3.2.2. Mağdurun Beklentilerinin Karşılanmamasının Neden Olduğu İkincil Mağduriyet	243
3.2.2.1. Genel olarak.....	243
3.2.2.2. Dinlenme ve görüşlerinin dikkate alınması beklentisi.....	244
3.2.2.3. Muhakeme süreçlerinin daha az resmiyet içermesi ve kolay yürütülmesi	246
3.2.2.4. Davasının gidişatı ve sonucu hakkında bilgi sahibi olmak	246
3.2.2.5. Davada hazır bulunmak	247
3.2.2.6. Saygılı ve adil bir muamele görmek.....	247
3.2.2.7. Failin fiiline uygun ağırlıkta cezalandırıldığını görmek.....	248
3.2.2.8. Suçtan kaynaklanan maddi ve manevin zararlarının giderilmesi	248
3.2.3. Muhakeme işlemlerinin neden olduğu ikincil mağduriyet.....	249
3.2.3.1. Genel olarak.....	249
3.2.3.2. Muhakeme işlemlerinin süresinin neden olduğu ikincil mağduriyet	250

3.2.3.3.	Duruşmada hazır bulunmanın neden olduğu ikincil mağduriyet	251
3.2.3.4.	Mağdurun beyanının alınmasının neden olduğu ikincil mağduriyet	253
3.2.3.4.1.	Bir kez dinlemeyle ikincil mağduriyetten koruma	254
3.2.3.4.2.	Özel ortamda dinlemeyle ikincil mağduriyetten koruma	256
3.2.3.4.3.	Uzman aracılığıyla beyan alarak ikincil mağduriyetten koruma	257
3.2.3.5.	Beden muayenesi ve vücuttan örnek almanın neden olduğu ikincil mağduriyet	259
3.2.3.5.1.	Genel olarak.....	259
3.2.3.5.2.	Beden muayenesinin yarattığı mağduriyet ve önlenmesi	263
3.2.3.5.3.	Vücuttan örnek almanın yarattığı mağduriyet ve önlenmesi	266
3.2.3.6.	Yüzleştirme ve teşhis	267
3.3.	Mağdurun Mağduriyetinin Giderilmesi, İkincil Mağduriyetten Korunması ve Desteklenmesi Bakımından Avrupa Uygulamaları	268
3.3.1.	Genel Olarak	268
3.3.2.	Avrupa Mağdur Destek Birliği (Victim Support Europe – VSE)	270
3.3.3.	Almanya Uygulaması.....	271
3.3.3.1.	Alman ceza muhakemesinde mağdurun konumu.....	271
3.3.3.2.	Yasal düzenlemeler.....	272
3.3.3.3.	Alman ceza muhakemesinde mağdurun hakları.....	273
3.3.3.3.1.	Muhakemeye ilişkin temel hakları.....	273
3.3.3.3.2.	Katılma hakkı.....	275

3.3.3.4.	İkincil mağduriyetin önlenmesine ilişkin düzenlemeler.....	276
3.3.3.5.	Mağdurun yanında hazır bulunabilecek kişiler	277
3.3.3.5.1.	Avukat	277
3.3.3.5.2.	Tercüman	278
3.3.3.5.3.	Güvenilen tanıdık.....	279
3.3.3.5.4.	Psikososyal danışman	279
3.3.3.6.	Almanya'da suç mağdurunun korunması ve mağduriyetinin giderilmesi için çalışan bazı resmi ve sivil kuruluşlar.....	280
3.3.3.6.1.	Resmi kuruluşlar tarafından yerine getirilen hizmetler	281
3.3.3.6.2.	Sivil toplum kuruluşları tarafından yerine getirilen hizmetler	282
3.3.3.6.2.1.	Berlin suç mağdurları danışmanlık merkezi (Opferhilfe) .	282
3.3.3.6.2.2.	Beyaz halka derneği.....	284
3.3.3.6.2.3.	Tecavüze ve cinsel tacize uğramış kadınlar için kriz ve danışma merkezi (LARA).....	285
3.3.3.6.2.4.	Kadına yönelik şiddete karşı berlin girişimi (Big e.V)	286
3.3.4.	İngiltere Uygulaması.....	286
3.3.4.1.	Tarihsel süreç	286
3.3.4.2.	Mağdur destek hizmeti veren birimler.....	289
3.3.4.2.1.	Mağdur destek politika oluşturma ve strateji birimi.....	289
3.3.4.2.2.	Kamu koruma birimi (NOMS).....	289
3.3.4.2.3.	Aile irtibat birimi	290
3.3.4.2.4.	Mağdur ve tanık bakım birimi (VWCU) .	292
3.3.4.2.5.	Mağdur destek derneği (Victim Support)	293

3.3.4.2.6.	Mağdur bakım birimi (Elephant and Castle).....	295
3.3.4.2.7.	Sığınma evi (Refuge)	296
3.3.5.	İspanya Uygulaması	298
3.3.5.1.	Genel değerlendirme.....	298
3.3.5.2.	Mağdurların korunması hakkındaki mevzuat ..	298
3.3.5.3.	Düzenlemelerin içeriği.....	300
3.3.5.3.1.	Mağdur tanımı ve mağdurun temel haklarına ilişkin düzenlemeler	300
3.3.5.3.2.	Mağdurun korunmasına ilişkin düzenlemeler	302
3.3.5.3.2.1.	Genel olarak	302
3.3.5.3.2.2.	Korunma ihtiyacının belirlenmesi.	302
3.3.5.3.2.3.	Mağdurun korunmasına ilişkin tedbirler.....	303
3.3.5.3.3.	Mağdurlara Yardım Danışma Konseyi.....	305
3.3.5.3.4.	Mağdur yardım ofisleri	306
3.3.5.3.5.	Terör Mağdurları Destek Ofisi.....	309
3.3.5.3.6.	Ev içi şiddet çağrı merkezi.....	310
3.3.6.	Fransa Uygulaması.....	311
3.3.6.1.	Genel durum.....	311
3.3.6.2.	Resmi kuruluşlar	311
3.3.6.2.1.	Hukuk ve adalete erişim ile mağdurlara yardım servisi (AVV)	312
3.3.6.2.2.	Mağdurlara yardım ulusal konseyi (CNAV).....	312
3.3.6.2.3.	Mağdurlara yardım bürosu	313
3.3.6.2.4.	Alo 116 006 mağdur telefon hattı.....	314
3.3.6.2.5.	Suç mağdurları tazminat fonu (CIVI)	314
3.3.6.2.6.	Suç mağdurları garanti fonu (SARVI)	314
3.3.6.3.	Sivil toplum kuruluşları	315

3.3.6.3.1.	Fransa mağdurlar federasyonu	315
3.3.6.3.2.	Mağdur çocuk ailelerine yardım derneği (APEV)	316
3.3.6.3.3.	Kadın ve aile hakları ulusal bilgi merkezleri federasyonu (FNCIDFF)	317
3.3.7.	Portekiz Uygulaması	318
3.3.7.1.	Genel durum	318
3.3.7.2.	Suç soruşturma ve ev içi şiddetle mücadele birimi (DIAP)	319
3.3.7.3.	Suç mağdurlarını koruma komisyonu (CPVC)	319
3.3.7.4.	Mağdur bilgilendirme ofisi (GIAV)	320
3.3.7.5.	Mağdur destek birliği (APAV)	320
3.4.	Türkiye’de Suç Mağdurlarının Desteklenmesi	322
3.4.1.	Genel Olarak	322
3.4.2.	Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığı	323
3.4.3.	Danışma Kurulu	327
3.4.4.	Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü	328
3.4.5.	Koordinasyon Kurulları	331
3.4.6.	Mağdurlara Yönelik Hizmetlerde Uygulanacak Temel İlkeler	333
3.4.7.	Mağdurlara Yönelik Hizmetler	334
3.4.7.1.	Tüm suç mağdurlarına yönelik hizmetler	334
3.4.7.2.	Belli suç mağdurlarına yönelik hizmetler	335
3.4.7.3.	Kırılğan gruptaki mağdurlara verilecek hizmetler	336
3.4.8.	İhtiyaç Sahibi Olan Mağdurların Kurumlara Bildirilmesi	339
3.5.	Mağdurun İkincil Mağduriyetten Korunması İçin Sistem Önerimiz	340
3.5.1.	Genel Bakış Açısı ve Önemi	340
3.5.1.1.	Hak temelli yaklaşım	340

3.5.1.2.	Mağdura bütüncül yaklaşım	341
3.5.2.	Vaka Yönetimi	342
3.5.2.1.	Kavram.....	343
3.5.2.2.	Tarihçe ve tanım.....	343
3.5.2.3.	Amacı.....	345
3.5.2.4.	Temel ilkeleri	346
3.5.2.5.	Uygulanma biçimi.....	347
3.5.2.6.	Ülkemizde vaka yönetiminin uygulanışı.....	350
3.5.3.	Önerimiz Açısından Mağdura Yardım İçin Görevlendirilmesi Gereken Kişiler, Bunların Görevleri, Rol ve Sorumlulukları	352
3.5.3.1.	Genel olarak.....	352
3.5.3.2.	Avukatın hukuki yardımı	353
3.5.3.3.	Uzman yardımı	356
3.5.3.3.1.	İhtiyacın tespiti ve kapsamı	356
3.5.3.3.2.	İsimlendirme	357
3.5.3.3.3.	Görevlendirme.....	359
3.5.3.3.3.1.	Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar	359
3.5.3.3.3.2.	Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar	359
3.5.3.3.3.3.	Çocuklara karşı işlenen suçlar.....	359
3.5.3.3.3.4.	Kırılgan gruptaki mağdurlar.....	360
3.5.3.3.4.	Uzmanın görevlendirilme zamanı	361
3.5.3.3.5.	Uzmanın belli sayıda ve özellikteki mağdur için görevlendirilmesi	362
3.5.3.3.6.	Uzmanın görevi, rol ve sorumluluklarıyla uyması gereken temel ilkeler.....	363
3.5.3.3.6.1.	Görev tanımı, rol ve sorumlulukları.....	363
3.5.3.3.6.2.	Uyması gereken temel ilkeler.....	365

3.5.3.3.7. Uzmanın eğitim alanı ve mesleki yeterliliği	368
3.5.4. İkincil Mağduriyetin Önlenmesini Sağlayacak Muhakeme Sürecine Dair Öneriler	369
3.5.4.1. Genel olarak	369
3.5.4.2. Öneriler	370
3.5.5. Mağduriyetin Giderilmesi ve İkincil Mağduriyetin Önlenmesi İçin Toplumsal Desteğin Sağlanmasına Dair Öneriler	375
3.5.5.1. Genel olarak	375
3.5.5.2. Öneriler	375
SONUÇ	379
KAYNAKLAR	385